

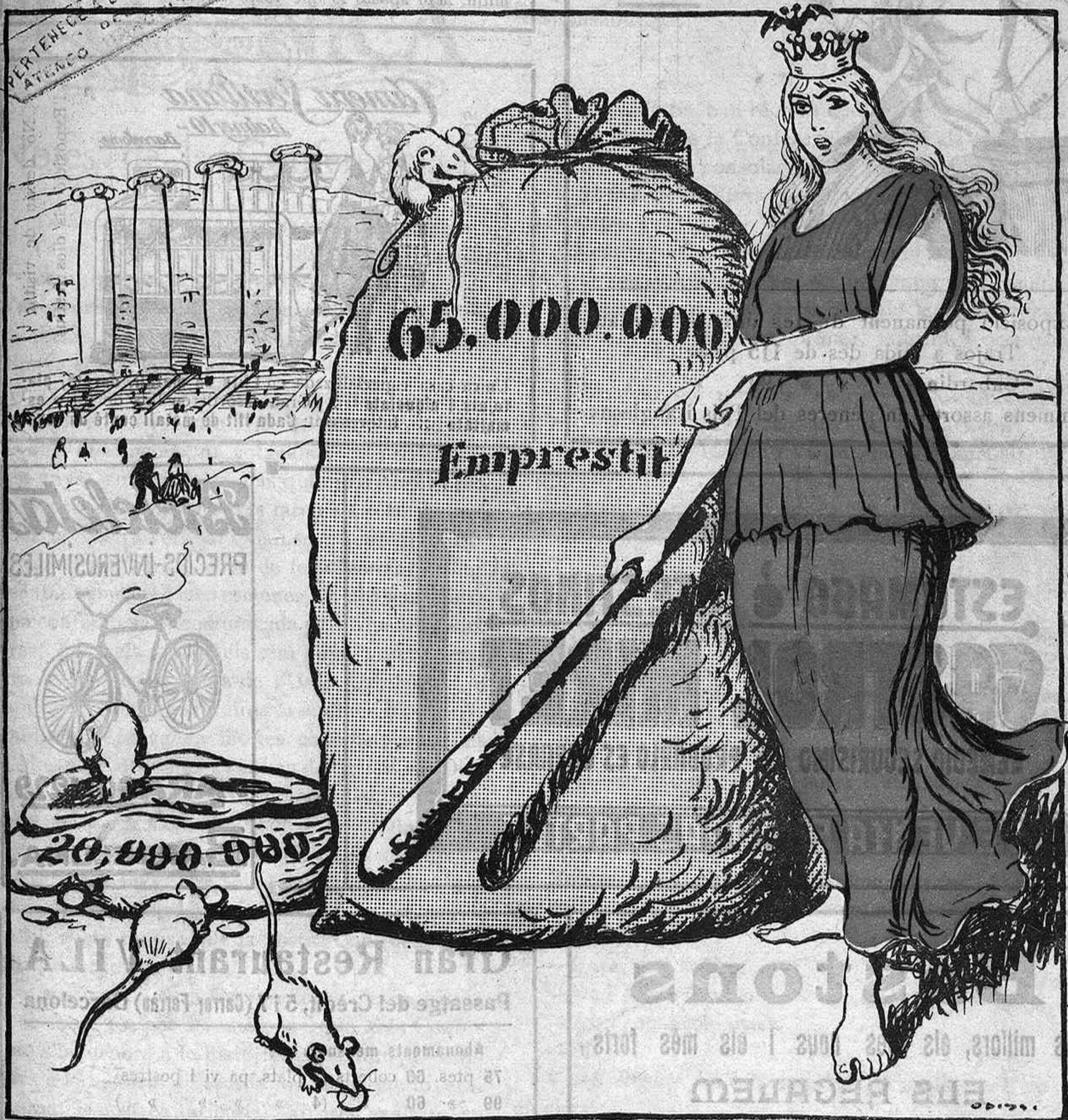
L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI

Número 2257

15 cèntims = Atrassats, 30

[Barcelona 9 de juny de 1922

BARCELONA INDIGNADA

—Ja m'heu buidat tot un sac i ara aneu a foradar l'altre?...
No tindrè vergonya si no us esclafó a garrotades!

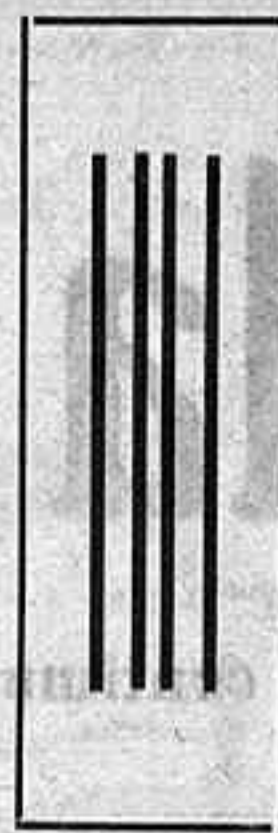
Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
DE ESTIU
1922

Exposició permanent de les últimes novitats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

—No s'inquieti. Gasti "AGUA DE LA CHINA" que resguarda la caiguda del cabell i li dóna el seu color primitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

VENDES AL
COMPTAT I A PLAÇOS

Camara Sevillana
Balmes 10 - Barcelona

No deixin de visitar
l'Exposició els dies festius

Unica casa especialitzada en Llits de metall, dorats, platejats i niquelats :: Gran assortit en llits de ferro esmaltats :: Interessant: Cada llit de metall conté un regal

ESTOMAGO é INTESINOS.
GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas
PRECIOS-IVEROSIMILES

ARAGON 229

BARCELONA.

Bastons

Els millors, els més nous i els més forts

ELS REGALEM

si ens els demana, ben demanats, una noia maca

Bastoneria Americana

Passatge Bacardí - Rambla - Plaça Reial

NOTA.—Reserva absoluta

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferrán) Barcelona

Abonaments mensuals

75 ptes.	60 coberts	(3 plats, pa vi i postres)	
99 »	60 »	(4 » » » »)	
150 »	60 »	(4 » » » »)	gelats i encurtits)

COBERTS

2'75	4 plats,	mantegat o flan	} Vi comprès
3'75	4 »	últim pollastre rostit	
4'50	5 »	» » » »	

SALÓ PER A BANQUETS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Notes de la Conferència

A l'acabar la Conferència Nacional, agafarem a l'amic conferenciant, un amic gairebé adolescent, que encara juga al billar, té xicot, creu en les aventures del cine, s'enterneix per Sant Joan, se posa al trau els diumenges un clavell i s'estima tant a Catalunya com a la xicot:

—Vostè creu que avui ha fet pàtria? Doncs, no senyor. Avui ha fet joventut, perquè tot això no són conclusions, ni esmenes, ni votacions. Són tremolors dels vint anys; són cabòries dels que no'n tenen; són moments amb els quals després fareu els records que animaran la vostra vellesa. Quan se tnen vint anys s'ha de cantar un himne, s'han de fer discursos, s'han de presentar esmenes i més esmenes, en una assemblea o en una conferència excomunicada pels conservadors. Nosaltres, quan els teníem els vint anys, vàrem tenir la nostra assemblea, que era de l'Unió Catalanista, o de l'esquerra, o anarquista, una assemblea on se cridava molt, i s'aproven moltes conclusions, i ens omplia el cap de doctrines i l'ànima de tremolors. Després, ni les doctrines, ni els tremolors, els feiem servir per a res, però havíem viscut. D'això, aleshores, en deiem viure la vida, perquè anavem als mítings i a les conferències com el que se'n va amb una dona...

L'amic ens respongué:

—Així, vostè suposa que la nostra Conferència ha estat una de tantes.

—No, senyor. La seva Conferència la crec històrica, però sobre tot per a vostès, perquè si la Conferència no s'incorpora a la història de Catalunya, s'incorporarà a la història de tota la joventut que hi era. Vostès eren els nostres antípodes. No eren exaltats, no avalotaven, no's regiraven contra ningú, no portaven ni cabells llargs, ni xalines, ni americanes de vellut, no feien olla, que és lo que s'ha de fer an els vint anys. Ara, sí. Portaran curts els cabells i corbates «comme il faut», emperò ja han fet olla, en el noble sentit de la frase, ja han estat inoportunistes, ja han

malparlat dels consagrats, ja s'han [cregut tenir una airosa missió a la vida, ja s'han tret anys de sobre, perquè encara que'n tinguessin pocs, semblava que tinguessin el doctorat del seny i l'arrendament de la responsabilitat...

*
**

Alguns diaris han recollit amb fruició els avalots que's produïren a la Conferència. Doncs els escàndols eren lo bonic i lo consolador. No s'ha dit que la Conferència era un deslliurament? Doncs els crits eren els del parteratge.

En canvi, no reculliren els moments d'enginy. Un dels que demanava la lluna, va presentar una esmena en la que afirmava que per a obtenir les reivindicacions catalanes feia falta, primer, cultura, i després, força:

—Demano que tots els inscrits a la Conferència, dels disset als quaranta cinc anys, se militaritzin.

Aleshores En Rovira i Virgili, molt suaument, va respondre:

—Perdoni, però això no és una esmena. Això és un decret de mobilització.

*
**

La Conferència va acabar a dos quarts de quatre. Els febles defallien i se'n anaven. Els forts s'hi quedaven. Els forts eren uns trescents. Igual que en les Termòpiles.

A la sortida, En Pi i Sunyer digué:

—Ja hem fet una hora i mitja d'alcaldes de Cork.

*
**

Sortien. Les conclusions estaven votades. Els regionalistes anaven a rebre l'excomunió. Sorgia un nou partit.

—I ara, qué sou?

—De l'Acció Catalana.

—Així som accionistes.

—Sí.

—*All Right!* Es la primera vegada que seré accionista.

PARADOX

—Fa tres hores que m'espero...
—Jo fa vint-i-cinc anys que espero i ascens.

A CAU D'ORELLA

Una frase

El Rei ens ha tornat a veure. Ha trobat les mateixes cares, que fa dos anys, sense altres excepcions que les de les autoritats. Però els aristòcrates, els prohoms, els vitorejadors, els policies, eren els mateixos. Dintre de vint anys continuaran essent els mateixos.

Les seves admiracions han d'anar a cercar altres persones que les del seu «entourage» barceloní: Aquestes admiracions se varen esplaiar al Saló de l'Automòbil, on el seu prurit sportiu va trobar excel·lents pretextos.

Davant d'un stand, se va deturar a contemplar els autos exposats per un conegut fabricant barceloní. Al stand hi havia una senyora *tout a fait ravissante*. L'egregi hoste, dirigint-se al marquès de la Torrecilla, va dir-li senyalant al stand:

—Buenos chassis!

Una altra frase

Després de lo útil, lo dolç. Després de la indústria l'art. Després de l'automòbil, la pintura. Després dels Cadinac i dels Lancaster, els Fortuny.

L'august hoste va voler visitar *La Vicaria*, el quadro d'En Fortuny, adquirit pel nostre Museu. Li mostraren. L'examinà amb una lupa, i exclamà, davant d'En Puig i Cadafalch somrient:

—Bona adquisició. Es admirable.

I afegí:

—No'l retoquin eh?

—Present:

I afegia:

—Sí.

No era l'Hurtado, però se deia Amadeu Hurtado. En Vidal de Llovatera, indicà, molt caute, que s'hauria d'haver posat el segon cognom, per a estalviar sorpreses emocionants.

Quan a la Conferència Nacional se va procedir a la votació nominal de les proposicions, En Vidal de Llovatera, anava cridant d'un a un als assembleistes per a que diguessin si o no.

Arribà a un, i cridà, una mica estranyat:

—Amadeu Hurtado!

Tothom aixecà el cap. Com? L'Amadeu Hurtado, el constant confeccionador de conjectures, era allà, i anava a dir rodonament si o no? Però si ningú l'havia vist! Si no havia dit ni paraula, ell, gran orador, ell, en permanent diàleg des del seu isolament.

En Vidal de Llovatera, s'incluí cap an En Massó i Llorens:

—Si que és estrany! L'Hurtado an aquí...

Però als pocs segons d'aquests dubtes, responia una veu:

—Amb què vol que aplaudeixi? Si es tractés de xiular, encara...

POTI-POTI

No val a calumniar

A Caçadors se parlava l'altre dia d'un noble català, que ocupa actualment un dels càrrecs més importants entre les autoritats de la població.

Els comentaris recaigueren sobre la seva vida privada, i un dels circumstants digué:

—Jo l'he vist, no fa gaire, en una reunió de dones alegres, donar a cada una un bitllet de cent pessetes.

—Impossible! El calumniu! —respongué un altre dels presents.

—Per què? —sostingué l'altre. —Es un home que s'estima molt les dones!

—Sí, però s'estima més els bitllets de Banc!

Els contents i un descontent

En Cambó i En Pich i Pon ballen de contents. L'Ajuntament ha votat un grapat de milions per a l'Exposició de Indústries Elèctriques, i això els consola de tots els neguits que dies enrera no'ls deixaven dormir. En Pich fa frases d'Antologia que passaran a la història. En Cambó ni es recorda de la Conferència Catalana. Un grapat de milions ho curen tot.

En canvi, En Cullarè s'arrencava els pocs pèls que li queden al cap. Res l'aconsola: ni la torreta, ni la finqueta de Mataró, ni els plans *maquiavèlics* que trama amb el baró de Griñó. Diuen que diu En Cullarè:

—Si ara fos a fer, em quedava un altre mes al *Dia Gráfico*, i en lloc de deu mil duros me'n feia donar cinquanta mil! Quina barra, tants milions... i jo no poder llepar-ne res!

Asseguren que amb motiu d'aquest disgust, En Cullarè està a punt de perdre l'equanimitat.

La Marieta de l'ull viu

L'altre dia vàrem celebrar una intervui amb la Marieta de l'ull viu. Entre altres coses ens va dir:

—La de l'ull viu no sóc jo sola, no senyor. Per ull viu els senyors Amichatis i Mántua. Mentre m'anaven engiponant, jo els sentia riure molt fortament mentre deien: «*¡Qué sinvergüenzas somos! ¡Cómo se lo tragará el público!*»

—En castellà?

—Sí senyor, en castellà. Cregui que no menteixo. Jo pensava: A quines mans has anat a caure! Aquests

—Aplanada la «Lliga», els de la Conferència no han fet res.. S'ha salvat la situació!

senyors són capaços de fer-m'ho fer tot per a guanyar ells alguns milers de pessetes...

—I està contenta, vostè, de com l'han tractada?

—Ja veurà: Jo tenia molta por veient que se'm tractava sense gaires escrúpols. Em dolia molt ésser objecte d'un negoci, perquè jo, després de tot, sóc una noia honrada, però...

—Però...

—La cosa ha anat bé per a tots, i posats al ball hem de ballar...

—Vol dir...?

—No parlem més, cregui. Els de l'ull viu són ells. Jo no sóc més que una pobra noia.

Les sardanes d'En Morera

Qui no coneix la mà trencada d'En Morera en l'art de fer sardanes? Vaja, que fins li diuen l'hereu d'En

Pep Ventura. Aquella fuga, aquell enardiment, aquell braó que hi posa En Morera! Sembla que'ns digui amb el llenguatge de les solfes: «Amunt, nois! Som-hi tots! Au! Pit i fora! Endavant, gent de bemols!»

Un dia es discutia aquest enardiment de les sardanes d'En Morera, per si era o no sempre de molt bon gust, i un entusiasta va dir:

—Vaja, a mi m'agrada aquest braó. No sé què tenen aquestes sardanes, que semblen fetes d'En Prim i a dalt de cavall!

Un viatge... unes anècdotes...

Uns jorns, quasi unes hores, després de tota una setmana de notes oficiosos afirmant i desmentint, el Rei ha estat l'hoste de la *Pubilla*.

Les autoritats, els nostres senyors Esteves i els nostres senyors Retaulons l'han portat al Ritz, a l'Exposició, a Pedralbes... En Branguli i En Mateo han anat amunt i avall fent fotografies, la U. M. N. ha dit quatre poca soltes i les nostres dames d'Estropajosa han pagat el pecat d'ostentació de les seves petxugues escotades amb la greu penitència d'haver de parlar castellà. *Ningún incidente, patentizando una vez más el amor de nuestro pueblo al orden y a las instituciones, ha turbado, etc., etc.*

Ni l'orgue oficial de la «Lliga» massa enfeinat amb la Conferència Catalana ha tributat un trist record, malgrat la proximitat de l'aniversari, al *Corpus de Sang*. Al Foment del Treball Nacional, un fabricant, resumint així la majoria de l'opinió que impera avui a la Plaça de la Cucurulla, feu una frase: Monarquia? República? Aranzell! I és que, avui per avui, el coeficient prevaleix damunt del record del Memorial d'Agravis i de les Bases de Manresa.

Un matí de l'estiu de l'any de gràcia 1906, un senyor amb barba blanca, barret panamà i trajo de fil crú entrà al «Quai d'Orsay», demanant per a enraonar a M. Delcassé, llavors ministre d'Àfers Estrangers de la República Francesa. Un ordenança, grave i cerimoniós, li digué que el senyor ministre estava en aquell moment molt ocupat. El senyor del panamà digué que s'esperaria, que no tenia tard, i s'assegué. Passà una hora, dues hores, dues i mitja i per fi, ja aprop de les dotze, l'ordenança li digué que el senyor ministre ja estava lliure i que digués a qui havia d'anunciar.

Allavors, el visitant tragué una cartera amb un escut real d'or i, amb aire senzill i bonatxó, entregà una tarja portant els sols mots: *Leopold I, Rei dels Belgues*.

Si el telèfon hagués anunciat en aquell moment que un llamp havia destruït la Torre Eiffel, el terrabastall que sacudí el «Quai d'Orsay» no hauria estat més gran. M. Delcassé—aquell home petit a qui la Cambra batejà amb el nom del «enderrocador de ministeris»—oblidant les regles de l'etiqueta, se precipità, donant mil excuses al Rei en mànega de ca-

misa. I el bon *Cleopold*, com l'anomenaven els *poti-neurs* de la *La Vie Parisienne* fent al·lusió a un innocent episodi de la seva vida amb una ballarina de vinguda cèlebre, somreia:

—No cal que s'excusin: he arribat aquest matí de Bruseles per a parlar amb vostè del Congo i en tot el matí no tenia res més que fer...

Perquè, un jorn, no cau així a Barcelona, la nova que el Rei està visitant a l'Alcalde o assistint a una festa benèfica al Liceu?

La democràcia i fins el prestigi i la solidesa de la institució en sortien beneficiats perquè el geste tindria una espontaneïtat tan simpàtica i noble, com tenen d'empalagós les formalitats antiquades de l'etiqueta i del rigorisme oficials. Els nostres reporters haurien de posar l'enginy a contribució per a sorprendre la presència del sobirà i En Paquito, perdonin, En Francesc Madrid, benjamí de la premsa barcelonina tindria ocasió de fer-hi una intervü.

Així, malgrat el faste de l'Imperi britànic, ho feia l'Eduard VII, que molts jorns sortia sol a passejar pels entorns de Londres. Un cop, encara príncep, entrà a una masia on l'acolliren hospitalariament, oferint-li, per a esmorzar, un parell d'ous ferrats, únic aliment de que disposaven. El que més tard devia regnar damunt la nació més important de la terra acceptà, i, un cop va haver menjat, digué a la masovera:

—Me trobo en una dificultat: vaig sense diners.

—Oh, és igual senyor!—li respongué la bona dona. No té importància. Lo que sento és que no hagi pogut esmorzar millor.

—Me plau el vostre acolliment, digué el futur rei, i per a demostrar-vos-ho, teniu: vos regalo un retrat de la meva mare!

I donà a la pobra dona sorpresa una moneda de cinc lliures esterlines, amb l'efigie de la reina Victòria...

Quan, apurats tots els mitjans, per a conseguir

—Què t'ha deixat ton pare al morir?
—Un carro.
—Bah!... Ja'n tens per a anar tirant.

l'indult d'un feroç criminal condemnat a la darrera pena pel Tribunal de Dret de Verona, totes les esperances eren perdudes, algú imaginà d'adreçar un memorial sol·licitant la gràcia a S. A. R. la Princesa Yolanda, que llavors tenia dos anys escassos.

El memorial arribà directament a mans del Rei Víctor Manuel, ja que a Itàlia les trabes per a adreçar correspondència als sobirans són quasi nul·les.

El rei llegí el document i cridant a la dida de la petita Yolanda li digué tot seriós:

—Faci el favor d'anar al breçol de la princesa i llegeixi-li aquest document que he rebut per ella.

La dida, sorpresa, però obedienta, anà a la cambra de la criatura i tornà al cap d'una estona.

—Què ha contestat, la princesa?—demanà el Rei.

—Res, Majestat. Està dormint.

—No ha dit res? Està bé: Qui calla consent. Vaig a firmar l'indult.

I el condemnat se salvà. L'endemà, Itàlia sencera, s'enterava de l'anècdota i aplaudia el noble gestic del Rei. I tal vegada aquesta senzillesa en els tràmits que permet an En Víctor Manuel d'escoltar sense intermediaris la veu del poble, sigui el secret de que a Itàlia el règim no tingui enemics.

AGUSTÍ PIRACÉS

L'AUTO I EL COTXE DE CAVALLS

El cotxe de cavalls ha mort, el taxi l'ha matat, cantem-li les absoltes. Van desapareixent els cotxes de cavalls arreu del món. A Nova York i a Washington ja gairebé no en queden, a Londres poquets, a París ja només en resten doscents. Què són, en tot París, doscents cotxes de cavalls? No res; gairebé no s'hi veuen. Us passeu dies enters sense trobar-ne un

I aquí a Barcelona? A Barcelona seguim el mateix camí. Tan bonic que era anar en un tranquil *pessetero*, quan un no portava pressa! Feiem el camí tot badoquejant, poc a poc; res de sotracs, trepidacions ni perfums de benzina; res d'espantar dones ni criatures; us miraveu les cases, la gent que passava per les aceres... En una paraula, ereu un home tranquil i feliç.

Per les vies un poc allunyades com el Passeig de Sant Joan, la Diagonal i molts carrers de l'Aixample, el cotxer es tombava cap a nosaltres i ens contava coses de la seva vida o xafarderies d'algú dels seus clients que s'ensopegués a passar. Les coses que ens havien dit els cotxers! Eren una mena de confidents. I el cavall? Era un amic tan callat!

Ai, tot això es va acabant!

Ara tots volem anar en taxi i dalt de l'auto trepidant tots fem cara d'amoïnats, d'engúnia, d'esperitats.

No veiem res, sinó gent que fuig espantada al nostre voltant; el xòfer no ens parla perquè ni el rei li és bon mosso, ni nosaltres gosem distreure'l per por d'un mal viratge.

Quan pugem a un auto, si no som uns tontos presumits, sempre ho fem amb l'ai al cor. Sembla que ens diguem: Seràs víctima o butxí? Nostra o dels altres, sempre temem veure, entre les rodes, una mica de sang.

XARAU

ROMEA

Les representacions de drama català i castellà donades per l'eminent actor Enric Borràs an aquesta casa, tingueren el caire de gran solemnitat, però en la primera, representant-se *Terra Baixa*, del nostre excels Guimerà, obtingué els honors de veritable homenatge, ço mateix a l'autor que a l'actor.

— Dimarts debutà la companyia d'En Martínez Sierra, que junt amb la genial Catarina Bàrcena, ve a fer les delícies del nostre públic.

L'obra representada *La chica del gato*, prou coneguda per a que novament lloem l'encert que en ells hi tingué En Carles Arniches, fou escoltada amb religiosa atenció i aplaudida a desdir, premiant així el treball insuperable de la Bàrcena i dels que l'acompanyen. No cal dir que el públic correspongué i així és d'esperar vagin fent-ho.

TÍVOLI

Un veritable aconteixement foren les últimes representacions d'òpera italianes.

Il barbero di Siviglia i *La Bohème* trobaren una justa interpretació en la cel·lebrada diva Filomena Suriñach i la sopràn Lina Flori; respectivament.

Igual cosa pot dir-se de *Carmen*, creació de la sopràn Concepció Callao, que deixà com de costum satisfets a públic i admiradors.

Els demés també acertadíssims.

— Altre aconteixement artístic que poden anotar-se els de aquesta casa, és el debut de la eminent actriu Mercè Pérez de Vargas, que secundada admirablement pels demés, donà daurat relleu a la magnífica obra d'En Benavente *La Princesa Bebé*.

Augurem grans èxits.

NOVEDADES

Debutà el passat divendres la companyia Alba-Bonafé amb la comèdia en tres actes d'En Muñoz Seca, *La Señorita Angeles*. Fou un triomf d'execució. Aquesta admirable companyia és cada vegada més admirable. S'emportà totes les simpaties del públic. El teatre estava pleníssim. Hi havia el bò i millor de Barcelona. Quin bé de Déu de cares boniques! Cal anar a «Novetats» per veure la flor i nata de les belleses barcelonines. La comèdia, un èxit de rialles. Tots els artistes, superiors. Esperem altres estrenes i esperem passar bones estones amb els artistes que capitanejen aquests mestres de l'escena que's diuen Alba i Bonafé.

GOYA

Després de la brillant actuació en aquest col·liseu de la parella Prado-Chicote, dilluns tingué lloc llur comiat.

El públic, que en tot moment els ha correspost, acudí a tributar-los-hi l'acatament que mereixen.

La Dama del Palco, Modistillas i Perdigones i Los Chicos de la Escuela, obres que ompliren el programa de la vetllada, foren xardorosament aplaudides, així com també llurs intèrprets que han pogut palesar que igual que en altres llocs tenen un públic a Barcelona.

— Dimecres debutà en aquesta casa la companyia que dirigeix l'eminent Emili Thuillier.

Ço mateix l'estrena *Rirri*, comèdia americana, com la companyia i amb ella el seu director, foren molt ben acollits pel distingit públic que hi acudí.

POLIORAMA

Com sempre el públic no regateja el seu favor an aquesta casa. De veritable èxit pot calificar-se l'actuació de la companyia d'En Artur Serrano.

Dimecres tingué lloc l'estrena de la comèdia *Que no lo sepa Fernanda!*

En parlarem.

PRINCIPAL-PALACE

Continuen fent les delícies dels concurrents an aquest palau de l'alegria, l'orquestra Jazz-Band de negres.

Res. Molt de soroll... i ja ho hem dit, molta alegria.

CÓMICO

Segueix servint-se el plat *Arròs en fesols i naps*, que per ara no s'acabarà i n'hi haurà per tothom, ço que demostra que llurs autors saben guisar menjars a gust del públic.

ESPAÑOL

La Marieta encara no és fora i ço que trigarà!

Això és ço que volen llurs autors.

Nosaltres no hi tenim res que dir. Mentre el públic la vulgui endavant.

SPLENDID CINEMA

Ha tingut lloc la inauguració d'aquest cine, situat al carrer Consell de Cent, 217.

El local, espaiós i que reuneix les comoditats que requereix l'espectacle a que és dedicat, és d'esperar que's veurà totalment correspost.

TEATRE OLIMPO

Tingué lloc, diumenge passat an aquest bonic teatre, l'estrena de la comèdia en dos actes *El Baró de Rocaviva*, d'En Pere Moix i Casals i de la comèdia per a infants *El orfenets*, de N'Agustina Vilasaló.

Una i altra obra foren força beu rebudes per la concurrència que no escatimà aplaudiments per llurs autors.

MUSIQUERIES

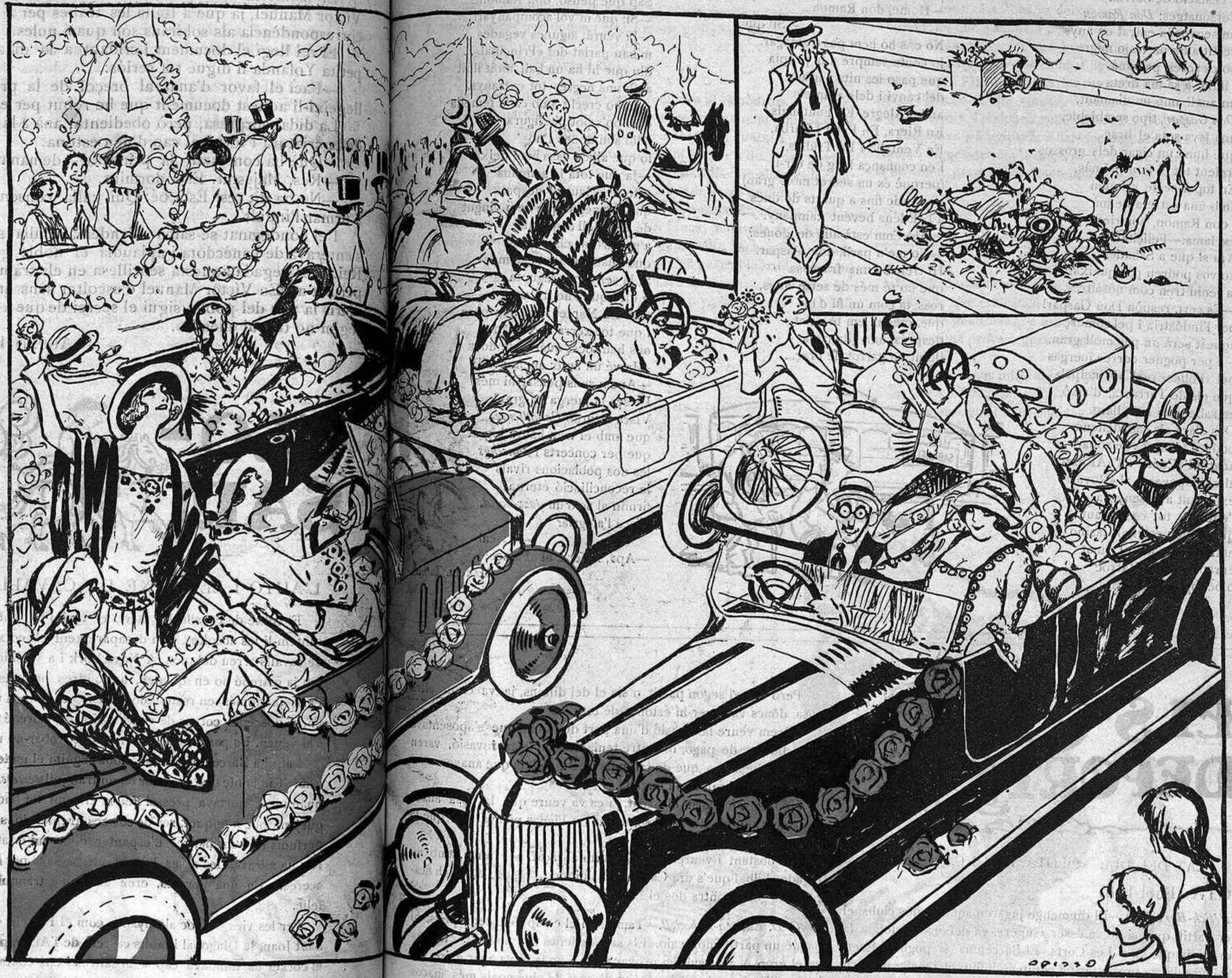
Palau de la Musica Catalana.—Dimarts passat tingué lloc el penúltim concert de l'orquestra Pau Casals.

La manca de temps ens priva de parlar-ne lo extens que ell mereix. Així ho farem adelantant que fou com de costum un èxit.

Per al dilluns hi ha anunciat l'últim dels concerts de dita orquestra.

Per les obres que omplen el programa és d'esperar que constituirà un dignè coronament.

CANGREU, O LES DUES BARCELONES

— Ja en podeu llençar de flors, que les males olors de la Barcelona bruta no les ofegareu sinó amb una bona administració.

Tarrassencs i Sabadallencs o conversa d'una nit d'istiu

Dissabte a la nit. L'escena a l'estació de Sarrià.

Personatges: *Don Ramón*

un senyor ja entrat en anys vestit amb un trajo negre botes roses, panamà i lluint a sà ma dreta un anell amb un diamant.

Don Gaspar, tipo semblable, una java sota el braç que fuma un cigar dels grossos treient tot el fum pel nàs.

En topar-se se saluden amb una estreta de mà i don Ramon, somrient exclamà:—Felicitats!

Ara si que a Sabadell

no vos podreu pas queixar ja teniu tren com nosaltres.

—Es cert, respòn Don Gaspar! per l'indústria i pel comerç aquest serà un pas molt gran.

—I per poguer correr juergas pel «Folies» o el «Principal» que els de Tarrassa, d'això en sabem un *rato* llarg.

Des d'ara els sabadellencs podreu, després de sopar, anar a l'«Edén» a l'«Alcázar» al «Pompeya» o al «Royal» explicant a la senyora l'endemà, tot esmorçant que os heu estat al Casino entretinguts amb l'Amat enraonant del Marroc o bé jogant als escacs

amb En Solé dels camions i En Gurina dels filats.

—Home, don Ramon...

—Sil què?

No ens ho hem pas d'amagar.

Jo conto sempre a la pròpia que paso les nits parlant del canvi i dels aranzels amb l'Alegre, En Fontanals, En Riera, En Palet i Barba, En Ventalló i En Trullàs, i en confiança haig de dir-li (perquè és un secret molt gran) que estic fins a quarts de dues a l'«Edén» bevent xampany.

—Ah! Com està allò de dones?

—No me'n parli, don Gaspar.

Hi treballa una francesa que no té més de setze anys, rosseta com un fil d'or que, cregui! em té xalat, després, una gitanassa lluint un garrot de braç...

—Es cert, *un braç de gitana* deu ser molt bò de tastar.

Sap què penso, don Ramon?

—Si: que'm vol acompanyar!

—Ja veurà: algunes vegades m'han parlat del «Principal»... diu que hi ha un ball molt lluit amb uns negres tot extrany.

—Ja ho crec i amb cada femella com no's pot pas figurar.

Allò són dones i no lo que allà a casa hem deixat

—Ja que tota la setmana estem esclaus al despatx, que's conegui que hem vingut de Sabadell disposats

a gastar-nos els diners que guanyem fent estampats.

Si la senyora pregunta li diré que l'he trobat amb En Marçet i En Santpere

i que tot xerrant, xerrant ens han tocat quarts de dues

—Ja vé un auto: anem avall!

—Anem sens pensar-hi més

I visca la juerga en gran!

Visca la gran *Canadiense* que amb el tren haurà lograt

que per concerts i *dancings* les dos poblacions rivals

la reconciliació eterna

firmin al so d'un *jazz-band*.

Visca l'alegria!

—Viscal

—Apa, xòfer... al «Palacel»

MARCEL TERRA

ELS DEPORTS

PLAT DEL DIA: «PILOTA, REM I CAVALLS»

PILOTA (Foot-ball)

Atlético-Barcelona.—El diumenge jugaren aquests dos clubs el primer partit, que si no va ésser «super», va deixar satisfeta a la concurrència que va a Les Corts. El Barcelona (si pogués ésser, amb minúscula) va presentar un equip molt fluixet, i malgrat i això En Mallorquí va agafar la pilota i, pif-paf!, xut que t'envio, i En Vidal no va poguer evitar que li entressin el primer goal. En Blanco, que ara defensa al *eterno rival*, va fer el segon amb regular destresa, i per fi En Samitier, que va jugar de davant centre, fent més *driblings* que peces de cinc té un duro, va lograr fer el tercer i últim de la tarda. Els lleons norteny s'han tornat molt bons nois, i fins tingueren la delicadesa de rebre varis «tantos» i no els contaren.

Però en el segon partit, o sia el del dilluns, ja va ésser altra cosa, doncs va haver-hi estones de tot.

Vàrem veure la invasió d'una part de públic que s'apostava a les llotges de pago, i mentre tenia lloc aquesta invasió, varen sortir els jugadors, que de tan nets i pentinadets que anaven semblava que sortissin de la bugada.

Un cop començat el partit, ja es va veure que la cosa anava malament per als nostres; solament En Planas picava més que la calor; els demés «ni fu, ni fa».

No obstant i veure an En Zamora abraçat, per terra, amb un jugador bilbaí que's diu Carmelo, llaminer!..., els de l'Atlético ficaren tres goals contra dos el Barce.

C. D. Europa-Sabadell.—També en el camp dels «europeos» hi hagué un partit molt caio. Els sabadellencs són nous de «trinca» en el grup A, i volgueren provar sort, i no'ls hi va anar gaire bé, ja que l'Europa els va donar un disgust de cinc goals més macos que un «pápiro» de mil pessetes. En Cros va fer un «cros» i va xutar, però En Falguera va parar-lo, no poguent fer igual en un altre de l'Olivella, que va entrar, i al cap de poc rato va tornar a fer lo mateix i després un altre... i per fi En «Ninus» va fer l'últim. El Sabadell prou se va esforçar, però En Bordoy i En Serra, que són dos mestres, feren els possibles per a malograr les dolentes intencions dels sabadellencs.

REM

Gran festassa hi hagué en el R. C. Marítim amb motiu del Campionat d'Espanya.

Guanyaren el Campionat els braus remadors de Tarragona, que en aquest deport en són, per ara, els mestres.

Entre el públic que hi assistí, hi vàrem veure un *sin número de caras bonitas* que donen l'hipo, i molts pantalons blancs.

CAVALLS (Curses de)

Ja s'estan donant les últimes reunions al Hipòdrom, i jo crec que molta part del públic (homes, com se suposa) només hi assisteix per a veure aquell «bé-de-Déu» de dones que llueixen cada trajo i tenen unes cares tan bufones que n'hi ha per a demanar a la Comissió organitzadora de les Curses de Cavalls que allargui la temporada, solament sia per a veure *curses* de cares boniques.

Guanyaren el Premi Iu Bosch, la *Mimosa*, d'En Lieux; el «Cataluña», l'euga *Berliere*, també d'En Lieux, montada per En Rodríguez; el de l'Ernest Niquet, el guanyà En Sanz, que montava l'euga *Fortuna*; el premi Puigmal, etc., el guanyà l'Ortiz, que montava a *Bouton d'Or*, de la senyora Lleó de Sagrera, i per últim es corregué el premi Vallvidrera, que'l guanyà la xamosa euga *Alphonsine*, de Reynolds, muntada per En Méndez (L.).

I per avui, prou d'aquest color.

BOXA

Vetlla «Blanco y Negro».—El dimarts a la nit, en el «Iris Park», hi va haver-hi «clatellades» de les bones amb un ple d'espectadors.

L'Herrero i En Ruiz inauguraren la tanda de les bufes i va guanyar el primer per punts. Seguiren l'Albert i En Quereix. Aquest va pegar primer i com que qui pega primer pega dos cops, a les acaballes l'Albert volgué apretar, però era tard, puix va guanyar el francès. En Joe You-You i En Miró varen fer una exhibició molt càia i ens va deixar amb ganes de veure el combat You-Criqui, que s'anuncia per a dijous.

Alís-Papin varen fer una bona lluita i els dos volien guanyar, però va acabar amb un combat igual. Que hi farem! Per últim En Baker i l'Hoche varen fer un combat regular i en l'onzè round l'Hoche va dir «prou», i amb la cua entre cames se'n va anar a dormir. Total: una vetlla «*Blanco y Negro*».

Pel dijous.—L'empresa Elias ens prepara unes lluites espetarrants i dignes de tota lloança, puix fins veurem an En Criqui i si no volem perdre un aconeixement pugilístic, no hi manqueu.

NOLUS

Dos cracs discuteixen la nacionalitat de Sant Martí:

—Et dic que era català.

—Doncs jo afirmo que era andalús.

—Tinc una prova segura del que dic.

—Quina?

—Que va donar mitja capa al pobre que li demanà almoïna.

—Què vols dir amb això?

—Que si hagués sigut andalús li hauria donada tota, per mandra de tallar-la!

—Ara, senyors del veraneo: veniu a pendre la fresca, que nosaltres us pendrem els diners i us plumarem.

XERRAMEQUE ARTISTIQUES

A CA'N PARES—D'ACI D'ALLÀ

L'Agrupació d'aquarel·listes de Catalunya ha tingut el bon encert d'organitzar a «Cân Parés» la seva vuitena exposició d'aquarel·les; una exposició fresca i regalada com l'aigua de la Font del Gat en aquells temps en els quals solia anar-hi la Marieta de l'ull viu, i que'ns vé com l'anell al dit amb la calorassa que patim ja fa un grapat de dies.

La pintura a l'aquarel·la és lleugera i clara, mentre que la feta a l'oli resulta pesada i llesfoscada, ço fa que a l'una li escaigui l'estiu i a l'altra l'hivern. Per altra banda, aquests simpàtics aquarel·listes, recordant-se de que som molts els que no podem anar a fora, ens han portat un grapat de paisatges bonics i alegres que equivalen a uns dies d'estiu. Jo crec que no hi haurà barceloní que no vagi a donar un tomb pel «Saló Parés», desitjós de fer-se passar la calor una estoneta. Allí es trobaran bon nombre d'artistes disposats a acompanyar als visitants fins... a les seves aquarel·les. Heu's aquí els seus noms: Baixas, Bergadà, Blanes, Brunet, Camins, Canturri, Drudis, Farré, Fusté, Galofré Jurés, Grau, Humbert, Mostany, Larraga, Llàcer, Llaverias, Pelegrí, Queralt, Roig, Sabaté, Solà, Soler, Soriano, Tamburini, Torres i Valls Clarà i la nena Montserrat Baixas; total, vint-i-set.

Que quins ho fan millor? Home!... Tots ho solen fer prou bé. Això de les aquarel·les és com els *mantecados*; a tot arreu els fabriquen igual i tots són prou bons. Això no vol dir, però, que no hi hagi qui hi tingui la mà molt trencada i qui li tingui poc; qui sia més meticulós i qui més barroc; per això es fan les exposicions com aquesta, precisament és tan variat el gust del públic!

Per la meva part, em proposo anar a refrescar-me cada migdia a «Cân Parés», prenent un bany a l'aquarel·la.

**

Ja tenim a Barcelona *La Vicaria*, d'En Fortuny, aquella famosa taula de mig metre quadrat, per la qual ha pagat la Junta de Museus trescentes mil pesetes.

La pintura ha arribat tan ben conservadeta com si l'haguessin pintada ahir vespre, i amb una oloreta de barniç que enamora. Amb ella han vingut també altres quatre pintures a l'oli del immortal mestre reusenc; un apunt de paisatge, un esboç de quadre de costums del Marroc, un cap d'estudi, quin model fa cara de no haver-hi anat mai, a estudi, i el retrat de una morta... de cos present.

En Quimet Ciervo està que no hi veu de cap ull amb la vinguda de *La Vicaria*, i En Quimet Folch, també. Està clar; per la part que li toca!

En canvi el senyor Esteve treu foc pels queixals, pensant amb els seixanta mil drets.

**

En Raurich acaba d'imposar-se a Madrid. Després d'un èxit brillant de crítica, n'ha obtingut un altre de

pecunia, que'l tenia ben merescut, havent col·locat entre varies coses unes magnífiques panotxes, a bon preu, naturalment, car el blat de moro ha sofert una puja molt forta, i el seu és d'una qualitat insuperable.

Jo me'n alegro força d'aquesta victòria d'En Nicolau, perquè és un noi una mica massa modest i necessita que l'empenyin.

Sort que a Madrid, si hi va sovint, li faran saber que *Fray Modesto nunca llegó a guardián*.

C. ARBÓ

Ara la moda vol que les nostres mundanes elegants portin uns grans capells i unes petites ombrel·les. Dessota d'aquests dos objectes hi veureu una immensa capelina, una mínima expressió de rostre amb uns llavis més rojos que la mangra i dos ulls pintats. Això, i res més que això, és ara una elegant. Creieu que és una dona això que's mou? No, és un objecte de vitrina, una nina japonesa. Qui gosa a pendre una dona d'aquestes i abraçar-la fortament? No us conté la por de trencar-la?

—No tinguis por—ens diu un amic que les coneix;—aquestes dones no's trenquen tan fàcilment. Són blincadices com una canya, àgils com ocells, fugitives com anguilles. Però quan elles volen, es deixen agafar, i en lloc de trencar-se són elles les que fan trencadissa. Un d'aquests joves bregats en els esports, és menys fort que elles. Es la faula de Lafontaine: L'alzina i la canya. El vent trenca l'alzina i fa brandar la canya sense rompre-la.

—Sí, vaja; és dona i *es-canya*.

—Això mateix; no't fuis pas de la seva aparenta fragilitat. Quan t'hi acostis, tingues por per tu, no per elles.

◇◇

Sembla que la batalla de flors de Montjuic va ésser lluïda i que ara es treballa per a celebrar-la tots els anys el tercer diumenge de maig. A la tribuna oficial hi havia don Joan Pich, el marquès d'Allella, el marquès de Carulla, etc. Però el més notable eren unes quantes dames i senyorettes entre les que's destacava la Sotolongo. També hi havien els artistes que formaven part del Jurat. A l'hora del fallo, en aquells moments de dubtes i de vacil·lació que precedeixen a l'adjudicació de premis, el marquès d'Allella va preguntar a un artista jove:

—A qui donaria el primer premi, vostè?

—Jo? Als braços de la Sotolongo! No n'he vist de més hermosos!

◇◇

A París, en nom de la perspectiva clàssica dels Camps Eliseus, l'Ajuntament ha negat a un propietari el permís per a aixecar un grata-cels, una d'aquestes cases de quaranta pisos. En va el propietari ha intentat sobornar als consellers; tot ha sigut inútil. La ciutat i la bellesa de la ciutat han estat primer que el ciutadà.

Aquí a un propietari que ho pagués bé—un repartiment ben entès entre els consellers—li deixarien aixecar encara que fos una gàbia monstruosa i ridícula en plena plaça de Catalunya.

◇◇

UN QUE FA EL SOLITARI.

—Aquest joc no és del meu gust. No em porta més que mals auguris.
 Jo vaig darrera dels reis i no em surten més que soles!

D'un jove que's firma David Cristià hem rebut un «Segon manifest Catatà Futurista», que porta el següent títol: «Contra la extensió del tifisme en literatura». Quina llàstima que l'autor no parli més clar i que canti amb veu tan engolada! Perquè nosaltres comprem les intencions d'aquest jove i les aplaudim, les suscrivim. En canvi, la manera d'expressar-se ens revolta. Claretat i precisió, joves. Netedat de concepte i de paraula. Per més de avantguarda que sigueu, això del *gargall* de que ens parla el manifest sempre serà una cosa lletja i fastigosa.

Demés, quan es vol ésser valent, cal ésser més decidit i més clar. S'ha de dir: Fulano i Sutano, i aquest i l'altre, i En Pere i En Berenguera (citant noms i apellidos), em rabenten per això i per

allò. Així es fa la crítica demoledora. No amb vaguetats ni ambibologies. I sobre tot, no esperar l'hora de la mort per a cantar les veritats als nostres poetes dolents. No fer com aquell que fins a l'agonia no s'atreu a dir: Em reventa el Dant!

A Sabadell s'ha celebrat el nové Concurs Nacional d'Història Catalana. A Barcelona diversos editors tenen en curs de publicació distintes Històries de Catalunya. Una sola casa en publica dues. Qui negarà que el nostre poble vol saber la seva Història? No n'hi ha prou en saber-la. Cal fer-la. Que els futurs histor

puguin parlar de nosaltres com d'un poble gran i heròic. Però si es fa la història del nostre Ajuntament, què pensaran de nosaltres les futures generacions? Si surt un historiador d'altura, parlarà amb més duresa del poble que tolerava als consellers que dels consellers que robaven al poble, car tots plegats, estem escrivint un dels capítols més bruts i ignominiosos de la Història Catalana.

—I... visca la Pepa, que no és igual que visca Catalunya!

D'un personatge s'ha dit aquests dies que era un gran devot dels esports i que el futbol, sobre tot, l'apassionava.

—Si,—ha observat un enginyós,—Espanya sota els seus peus és una pilota de futbol.

Ja tenim *La Vicaria* d'En Fortuny a Barcelona. Aviat podrà el públic admirar-la en el Museu d'Art. Ha sigut comprada a París, al comte de Pradere, per 300.000 pessetes. Ja són pessetes, ja, però En Fortuny era català, i si algú té obligació de vetllar per la glòria de Fortuny, som els catalans. A la Junta de Museus no se li poden regatejar elogis aquesta vegada. Els que no hi veuen de cap ull són els *xiquets* de Reus, la ciutat natal d'En Fortuny. Diu

que estan organitzant una mena de romeria a Barcelona per a venir a veure *La Vicaria*.

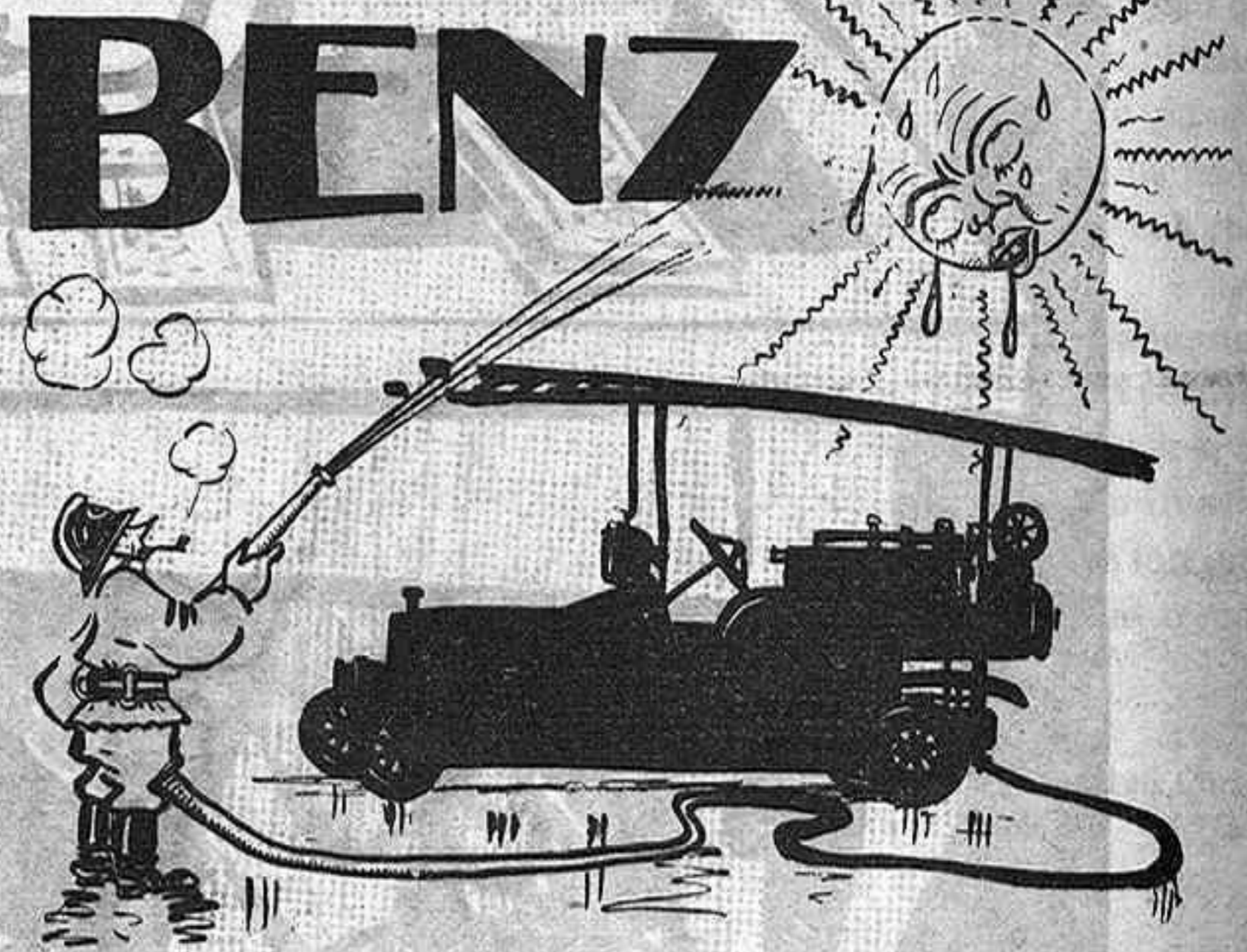
Vindrà tot Reus! Però això no ho fan per En Fortuny, no... Ho fan perquè s'empipin els de Tarragona...

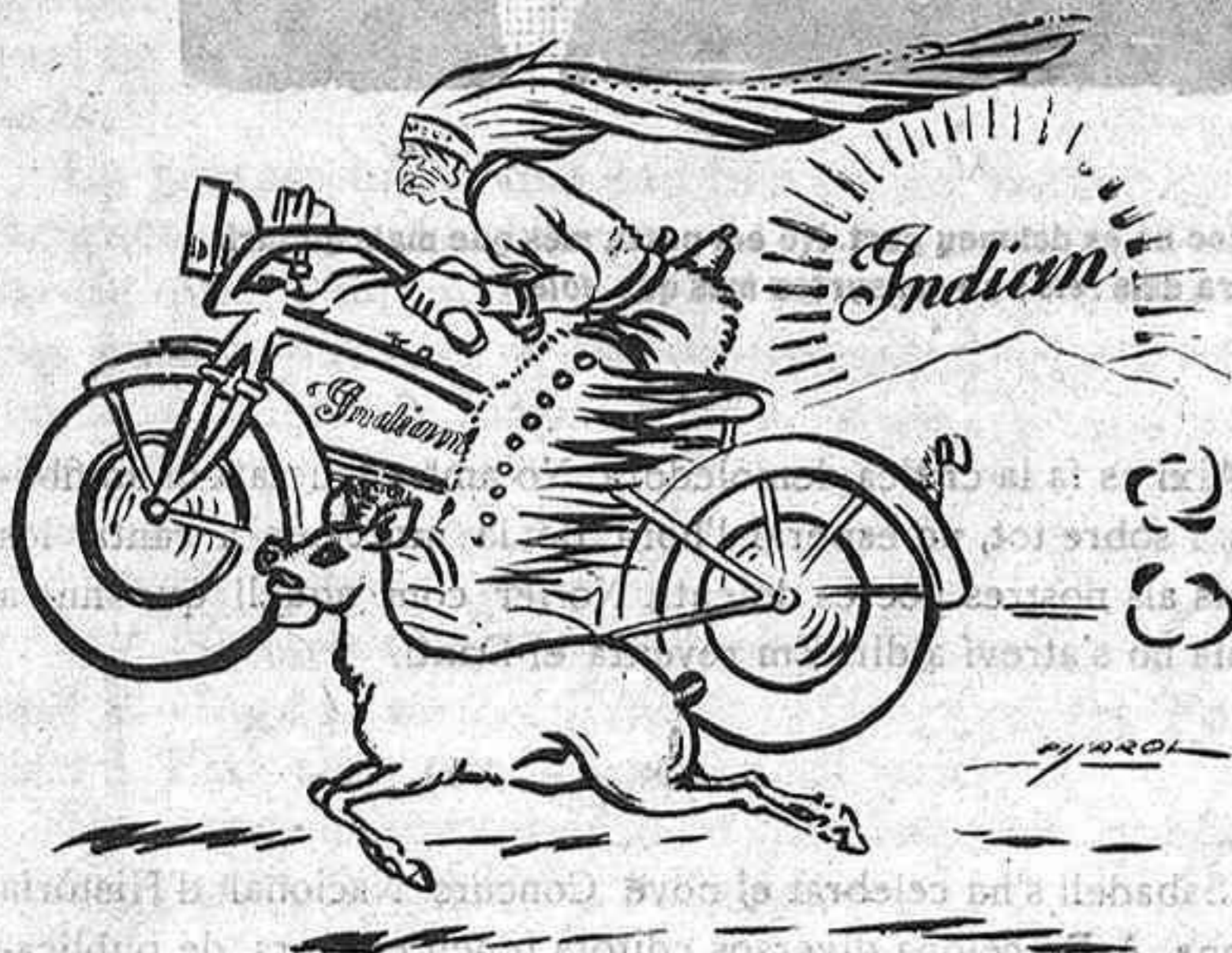
Papet del vagó: Hi ha el sentiment, però hi manca la forma. Estudi-hi força.—Esteve Abras y París: Vostè sap escriure, sinó que aquest gènere no fa per L'ESQUELLA. No podria enviar alguna cosa d'humor?—Anselm Gómez: Està bé el seu sonet, el publicarem retocant alguna paraula. Andresito: Les intencions són bones, en les dues poesies, però els versos no ho són tant. Espero poder complaure'l un altre dia.—Joan Pascual: Si tenim lloc, el publicarem la setmana entrant.—Aguileta: Aprofitarem alguna cosa per l'*Almanac*.

Amb acumuladors d'aquesta mena no us faltará mai llum, força i calor; qui el prova no en vol d'altres perquè diu que ja no hi ha un millor.

Bombes com aquestes al món no n'hi ha; el sol apagarien que ja és molt apagà.

Aquesta motocicleta és lleugera com el vent, sòlida com una torre i més segura que un tren.

El senyor Casajuana, que és representant dels Ford, serveix cotxes bons, barats, fins, bonics, llampants com l'or. Vaja, que les demés marques ja es pot dir que han mort.

De gran actualidad

El libro de las adivinanzas o sea La Buenaventura

*Y también de los secretillos del corazón,
 tunanterías ocultas, macandeadas hipócritas y
 otras cosuelas adivinadas por la*

GITANA AZUCENA

*seguida de un apéndice utilísimo al bello
 sexo, pues entre otras cosas barbianas se en-
 cuentra el Arte de atrapar marido.*

Un tomo 8.º

Pesetas 2'50

ÚLTIMAS NOVEDADES

Alberto Insúa.	El negro que tiene el alma blanca	(Novela)	Pesetas 5'—
Juan Pérez Zúñiga . . .	El chapiro verde		» 4'50
Mathilde Aigueperse . .	Desquite	(Novela)	» 4'—
Miguel de Unamuno . . .	Andanzas y visiones españolas		» 4'—
M. Maryan	El eco del pasado	(Novela)	» 4'—
Jeanne de Coulomb . . .	Firme como la roca	(Novela)	» 4'—

W. SCHRÖDER-DEVRIENT

Memorias secretas de una cantante alemana

Un tomo 8.º, pesetas 5

Psicología divina

por KATE SIMMONS

Traducción del inglés por JUAN TORNER

Un tomo

Pesetas 5

JUAN GIRÓ PRAT

ANEMOTISMO

Una teoría sobre la materia animada

Un tomo 8.º

Pesetas 4

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30-céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
ATENEO DEL

CARALT

SALA

ARTI Y V

RIUS

PIC

RESPATLLA I SERÁS DITXÓS

—Per tot hi ha cua a Barcelona, fins per a treure llustre a les botes. La veritat és que són unes reials botes, aquestes!